ONCE A WORLD

MATTIE SCHILDERS

For Els and Alette

ONCE A WORLD

MATTIE SCHILDERS

DRAWINGS | PAINTINGS | MIXED MEDIA

VANSPIJK/REKAFA PUBLISHERS

WIM VAN DER BEEK
RUUD RINGERS

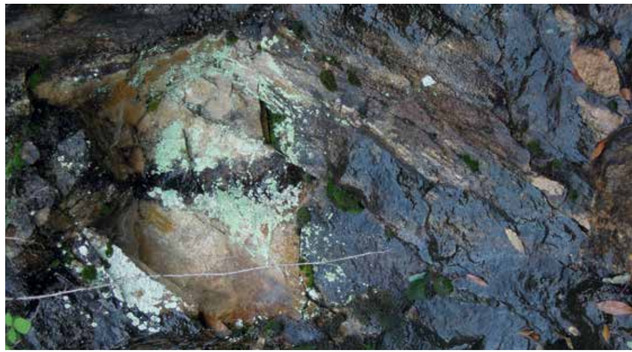

FOREWORD | VOORWOORD

Wim van der Beek

Ask one hundred random people what they think paradise will look like and the answers will be radically different. Does this mean that 'paradise' is a subjective phenomenon which is interpreted and experienced differently by everyone? For Mattie Schilders paradise, the Garden of Eden and the Promised Land are intriguing sources of inspiration which he transforms into paintings. In 1986, he travelled through the area formerly known as Mesopotamia. This landscape in between the rivers Euphrates and Tigris has since acted as a catalyst for his work. The barren plains observed by the artist, scarcely reminded him of the fertile land of milk and honey, peace and prosperity, it once must have been. This discovery increased the tension Mattie Schilders experienced between the actual and dreamt reality, between the past and present. The journey was a major influence on the developments in his work, because it fuelled the enthusiasm for his quest to find a paradise on earth. Parallel to that expedition runs another quest, which focuses on the very essence of the creative process in general and of the art of painting in particular.

There are some visual artists who grab hold of you, simply because they continue to renew themselves. This also enables them to continue to surprise others. Their work haunts you, because it circumvents predictability and guarantees new points of view, unexpected dimensions, deeper insights or unrivalled artistic expeditions. The paintings of Mattie Schilders belong to that extraordinary category. I have been following the developments in his work for over fifteen years: not only from a professional point of view but also through admiration for an artistry that continues to convince. His artistic approach and qualities as well as the thematic aspects keep captivating me. Again and again the artist from Brabant forces himself to venture outside his comfort zone. The central theme in his artistic expeditions is the ultimate attempt to unlock a personal paradise. He closely captures this aspiration with paintings that disclose a certain sense of landscape without referring to an actual landscape. In other words: the inner world of the artist takes on the status of an imaginary landscape.

Paradoxical

Even though this is a constant in his work, it does not mean that there are few changes to discover in the oeuvre of Mattie Schilders. On the contrary. In the past few years he has not only produced a permanent flow of impressive paintings but also many drawings, gouaches and photographic collages. His research into the possibilities of mixed media prove that he is not only open to change but that he is also still hungry for new experiences. This hunger is keeping pace with the needs of the artist to explore the world. His wanderlust stems from his deep desire to uncover great secrets. Seeing is knowing. Based on that view he revisited the desert states of the USA in 2016. In previous years he travelled through dozens of other countries and continents in search of untouched, formidable and near-infinite natural landscapes. In a conversation I had with him in 2004, the artist emphasised the importance of travelling. In his paintings he travels

Vraag aan honderd willekeurige mensen hoe het paradijs er volgens hen uitziet en de antwoorden zullen totaal verschillend zijn. Betekent dit dat 'het paradijs' een subjectief fenomeen is dat door iedereen anders geïnterpreteerd en beleefd wordt? Voor Mattie Schilders zijn het paradijs, de Hof van Eden en Het Beloofde Land intrigerende inspiratiebronnen waar hij een schilderkunstige invulling aan geeft. In 1986 doorkruiste hij het gebied waar het vroegere Mesopotamië lag. Dit tweestromenland, dat begrensd wordt door de rivieren Eufraat en Tigris, fungeert sindsdien als katalysator voor zijn werk. De steppen- en woestijnlandschappen die de kunstenaar waarnam, herinnerden nauwelijks aan het vruchtbare land van melk en honing, vrede en voorspoed, dat er ooit geweest moet zijn. Deze constatering vergrootte voor Mattie Schilders het spanningsveld tussen de bestaande en de gedroomde werkelijkheid, tussen heden en verleden. Genoemde reis was van grote invloed op de ontwikkelingen in zijn werk, omdat het enthousiasme voor zijn zoektocht naar het paradijs op aarde erdoor werd aangewakkerd. Parallel aan die expeditie verloopt een andere zoektocht, waarbij het gaat om de essentie van het scheppingsproces in het algemeen en van de schilderkunst in het bijzonder.

Er zijn beeldende kunstenaars die je niet loslaten, simpelweg omdat ze zichzelf blijven vernieuwen. Daardoor zijn ze in staat ook anderen steeds weer te verrassen. Hun werk blijft je achtervolgen, omdat het de voorspelbaarheid omzeilt en nieuwe gezichtspunten, onverwachte dimensies, diepere inzichten of onovertroffen schilderkunstige expedities garandeert. De schilderijen van Mattie Schilders behoren tot die buitengewone categorie. Ik volg de ontwikkelingen in zijn werk al ruim vijftien jaar: niet alleen beroepsmatig maar ook vanuit bewondering voor een kunstenaarschap dat steeds opnieuw overtuigt. Zowel de schilderkunstige aanpak en kwaliteiten als de thematische aspecten blijven boeien. Steeds opnieuw dwingt de Brabantse kunstenaar zichzelf om de comfortzone te mijden. Rode draad in zijn artistieke expedities is de ultieme poging om het persoonlijke paradijs te ontsluiten. Dat streven is door hem innig verbonden met schilderkunst die een bepaalde landschappelijkheid openbaart zonder te verwijzen naar concrete landschappen. Anders geformuleerd: de innerlijke belevingswereld van de kunstenaar neemt de hoedanigheid aan van een imaginair landschap.

Paradoxaal

Hoewel het hier om een constant gegeven gaat, impliceert dit niet dat er weinig veranderingen in het oeuvre van Mattie Schilders te signaleren zijn. In tegendeel. De afgelopen jaren maakte hij naast een permanente stroom van indrukwekkende schilderijen ook veel tekeningen, gouaches en fotografische collages. Zijn onderzoek naar de mogelijkheden van mixed media bewijzen niet alleen dat hij openstaat voor verandering, maar ook dat hij hongerig blijft naar nieuwe ervaringen. Die honger houdt gelijke tred met de behoefte van de kunstenaar om de wereld te verkennen. Zijn reislust komt voort uit de diepgewortelde drang om de grote geheimen te ontsluieren.

through an imaginary landscape that not only acts as a metaphor for a 'Safe Haven', a safe place where everything is perfect, but also reflects the sublime in his art.

As an artist, Mattie Schilders is fascinated by sublimation, as a man he responds intuitively to the world around him. His motivation, which started to unfold in 2004, has in 2016 remained mostly unchanged, but his desire for intensification and deepening has left clear signs of change in his art throughout the years. This has everything to do with the knowledge that his quest for the sublime can also hide serious threats. Living with dualities is an inalienable part of his oeuvre. It is essential that the resulting discrepancies are always resolved in an artistic way. Uniting extremes and bringing together essential entities go hand in hand with summoning dualist forces. Painting and drawing is 'removing the friction between bizarre, enchanting and frightening observations'. In the art of painting, fireworks and stillness are each other's natural counterpart. Life between dreams and deeds results in paradoxical manifestations and characteristics which are often hard to reconcile. Beauty and danger often keep each other brilliantly balanced. An artist who wants to achieve this, must be able to efficiently navigate between fact and fiction.

Free-spirited attitude

From this point of view, the art historical frameworks will become apparent. Mattie Schilders is an independent artist who uses outside influences in an authentic and autonomous oeuvre which has room for the sublimation of a personal vision as well as for the ideal of beauty. As an artist he is able to take viewers to areas so far unknown to the human spirit. He shares his fascination for the danger that lies in the confrontation with the unknown with American abstract-expressionist artists (Pollock, Rothko and De Kooning). He does not shy away from artistic challenges. His free-spirited attitude results in images which rock the human spirit as the interactive game between fact and fiction is played out in an extremely refined way.

Mattie Schilders has defined his territory and position by shaking off any current art trends and by painting as nobody has ever done before. He is not a 'l'art pour l'art' artist. The aesthetic perception is obviously part of the total sum of experiences, but creating beauty is not the main objective. The risk of falling outside the established order is something he takes for granted. In light of this, Schilders is a romantic artist who connects his subjective perception with the imagination of nature and landscape. Nature is not only an autonomous given but also creates a perfect bridge between man and the spiritual world. Schilders sublimates the duality of nature and the romantic feeling of life that is linked to it. He emphasizes that the natural world is not necessarily beautiful or idyllic, but can also be grand and compelling, destructive, impressive and terrifying. The romantic spirit of Schilders has everything to do with his desire to build and unlock a personal and unknown world, which is timeless and universal. In spite of the uncontrollability and ferocity of the observations and feelings the artist encountered, this unknown world can be 'understood' and experienced by anyone.

Zien is weten. Vanuit die instelling bezocht hij in 2016 opnieuw de woestijnstaten van de VS. In voorgaande jaren bereisde hij tientallen andere landen en continenten op zoek naar ongerepte, imposante en schier eindeloze natuurgebieden. In een gesprek dat ik in 2004 met hem had, benadrukte de kunstenaar het belang van reizen. In zijn schilderijen doorkruist hij een denkbeeldig landschap dat niet alleen als metafoor fungeert voor een 'Safe Haven', een veilige plek waar alles perfect samenvalt, maar ook het sublieme in de kunst reflecteert.

Als kunstenaar is Mattie Schilders gefascineerd door het sublimatieproces, als mens reageert hij intuïtief op de wereld om hem heen. Anno 2016 zijn de drijfveren die hij in 2004 ontvouwde in hoofdlijnen onveranderd gebleven, maar de hang naar intensivering en verdieping heeft door de jaren heen duidelijke sporen van verandering nagelaten in zijn kunst. Dat laatste heeft alles te maken met het besef dat in de zoektocht naar het sublieme ook grote gevaren kunnen schuilen. Het leven met dualiteiten is een onvervreemdbaar onderdeel van zijn oeuvre. Essentieel is dat de discrepanties die dat met zich meebrengt, steeds schilderkunstig worden opgelost. Het verenigen van uitersten en het samenbrengen van wezenlijke entiteiten gaan hand in hand met het oproepen van dualistische krachten. Schilderen en tekenen wil zeggen: fricties opheffen tussen bizarre, betoverende en beangstigende waarnemingen. In schilderkunstig opzicht zijn vuurwerk en verstilling elkaars vanzelfsprekende tegenhanger. Het leven tussen droom en daad levert paradoxale verschijningsvormen en hoedanigheden op die vaak moeilijk met elkaar te rijmen zijn. Schoonheid en gevaar houden elkaar vaak op onnavolgbare wijze in evenwicht.
Een kunstenaar die dat wil bereiken, moet in staat zijn om slagvaardig te laveren tussen fictie en feiten.

Vrijgevochten attitude

Vanuit dit perspectief gezien worden de kunsthistorische kaders vanzelf duidelijk. Mattie Schilders is een onafhankelijk kunstenaar die invloeden van buitenaf verwerkt in een authentiek en autonoom oeuvre waarin zowel ruimte is voor sublimatie van een persoonlijke visie als voor schoonheidsidealen. Als kunstenaar is hij in staat om toeschouwers mee te nemen naar gebieden die de menselijke geest tot dan toe niet kende. Met de Amerikaanse abstract-expressionistische kunstenaars (Pollock, Rothko en De Kooning) deelt hij zijn fascinatie voor het gevaar dat schuilt in de confrontatie met het onbekende. Hij gaat artistieke uitdagingen niet uit de weg. Zijn vrijgevochten attitude levert beelden op die de menselijke geest aan het wankelen brengen omdat het interactieve spel tussen fictie en feiten uiterst geraffineerd wordt gespeeld.

Mattie Schilders bakent zijn terrein en positie af door zich te bevrijden van heersende stromingen en door te schilderen zoals nog nooit iemand voor hem dat deed. Hij is geen l'art pour l'art kunstenaar. Esthetische beleving maakt weliswaar deel uit van het totale pakket aan ervaringen, maar het streven naar schoonheid is niet het hoofddoel. Het gevaar om buiten de boot van de gevestigde orde te vallen neemt hij daarbij voor lief. In dit licht gezien is Schilders een romantische kunstenaar die zijn subjectieve beleving verbindt met de verbeelding van natuur en landschap. De natuur is niet alleen een autonoom gegeven maar slaat ook een perfecte brug tussen de mens en het hogere. Schilders sublimeert de dualiteit van de natuur en van het romantische levensgevoel dat daarmee samenhangt. Hij benadrukt dat de natuur niet per definitie mooi of idyllisch is, maar ook groots en meeslepend, verwoestend, imponerend en angstaanjagend kan zijn. De romantische geest van Schilders heeft alles te maken met zijn verlangen om een persoonlijke en ongekende wereld op te bouwen en te ontsluiten die tijdloos en universeel is. Ondanks de onbeheersbaarheid en woestheid van de waarnemingen en gewaarwordingen die de kunstenaar opdeed, kan die ongekende wereld door elk mens 'begrepen' en ervaren worden.

Survivors

Visual artists looking for danger in their work and exceeding the limits of the predictable are survivors. They not only survive monotonous mediocrity but also the state of oblivion which is the fate of most trend-followers and copycats. The pictorial violence and spectacle which Mattie Schilders is releasing in his work are based on a wonderful mix of observations and sensations. He paints and creates from the inside. During the creative process he is guided by the enormous forces released through the interactions between artist and matter. It results in paintings and mixed media in which the energy and dynamics of land, air, water and fire are being transformed into shape, colour and motion. He portrays euphoric moments, exciting discoveries and breathtaking observations. But he does so with the means and in the language of this era, in the way that Rothko, Pollock and other innovators did. Because he wants to avoid a stereotyped view of the landscape, Mattie Schilders is often using a bird's eye view. This enables him to convert the standard approach of a landscape, usually dictated by the horizon, to an unusual perspective. He also uses radically different brushwork techniques and an unusual setup in his compositions. In this way he breaks with the traditional concepts and ideas, with the ultimate goal of reaching a lost paradise through adventurous painting and sublimation of reality.

Survivors

Beeldende kunstenaars die in hun werk het gevaar opzoeken en die de grenzen van het voorspelbare overschrijden, zijn survivors. Zij overleven niet alleen de geestdodende middelmaat maar ook de vergetelheid die het lot is van de meeste trendvolgers en na-apers. Het picturale geweld en spektakel dat Mattie Schilders in zijn werk ontketent, is gebaseerd op een wonderlijke mix van waarnemingen en gewaarwordingen. Hij schildert en creëert vanuit het middenrif. Tijdens het scheppingsproces laat hij zich leiden door de enorme krachten die vrijkomen door de interactie tussen kunstenaar en materie. Dat levert een kunst op waarin de energie en de dynamiek van land, lucht, water en vuur wordt getransformeerd tot vorm, kleur en beweging. Hij verbeeldt euforische momenten, enerverende ontdekkingen en oogstrelende waarnemingen. Maar dat doet hij wel met de middelen en in de taal van deze tijd, zoals ook Rothko, Pollock en andere vernieuwers dat deden. Omdat hij de stereotiepe weergave van het landschap wil vermijden, maakt Mattie Schilders vaak gebruik van het vogelvluchtperspectief. Dat stelt hem in staat om de geijkte landschappelijke benadering, die doorgaans gedicteerd wordt door de horizon, om te buigen naar een ongebruikelijk perspectief. Ongewoon zijn ook Schilders' radicaal andere penseelvoering en de ongebruikelijke opzet van de composities. Zo doorbreekt hij traditionele zienswijzen en opvattingen met het ultieme doel om via avontuurlijke schilderkunst en sublimatie van de werkelijkheid uit te komen bij het verloren paradijs.

‘ONCE A WORLD’

Ruud Ringers

In his book 'The Romantic Order', the philosopher Maarten Doorman argues in convincing style the extensive influence the ideas of Romanticism still have on the way we think and act. And for those who don't know it yet: a romantic never feels quite at home in the ordinary, predictable here and now. Time and time again, he is overcome by the desire for worlds far away, unknown regions, uninhabited islands and bygone times when life was still self-evident and in harmony with nature. Centuries of civilisation have thoroughly distorted this image and stripped it of its purity. There are on our Earth very few places left where nature is still pristine, where humans have not yet intervened, and it is precisely those places for which Mattie Schilders is searching, as can be seen from the titles he gives to his paintings: 'Once there was a world', 'Lost Landscape' and 'Dark Eden'. A paradise lost which he would so like to find again. If you look at the list of the remote areas he has visited in the last few decades it becomes clear that these are always areas where the chances of meeting others are very small. Deserts in three different parts of the world, mountain peaks and glaciers, vast plains or extinct volcanoes, places where man should really not go and where he prefers to stay away from.

What is attracting Mattie Schilders to those inhospitable areas? The answer is actually given by him through a series of small gems on paper with the title '*In search for the sublime*', nothing more and nothing less. This is a concept in philosophy and, more specifically, an aesthetic quality referring to the unfathomable, to what is grand and perhaps also captivating. In the Romantic era it was mainly nature that was considered sublime. Nature was overwhelming. You had to endure it and it could only be encountered with humility. The insignificance and impotence of man against volcanic eruptions, avalanches and floods was therefore a common topic in paintings of the eighteenth century.

But sublime is not just a superlative of beauty. It was the English philosopher Edmund Burke who focused strongly on this concept and who also clearly distinguished beauty and the sublime. Beauty implies a harmony between imagination and reason, resulting in well-proportioned shapes. The sublime, however, refers to discordant, irregular, incomprehensible and therefore often frightening shapes. "Whatever is in any sort terrible, or is conversant about terrible objects, or operates in a manner analogous to terror, is a source of the sublime," wrote Burke on the latter subject. He says that the sublime 'is the strongest emotion which the mind is capable of feeling'. This may also help to explain why man is often fascinated by things that he actually abhors or why he still wants to see things that he does not actually wants to see, such as disasters.

When Mattie Schilders recently returned from a trip through the deserts in the western part of the United States he spoke about a 'haunting experience', but also said that the young geology he found there had 'surprised, amazed, astonished and occasionally terrified' him. These are precisely the words which are also used in the discourse about the sublime. Order, regularity

In zijn boek 'De Romantische Orde' betoogt de filosoof Maarten Doorman op overtuigende wijze welke grote invloed de denkbeelden van de Romantiek nog altijd hebben op ons dagelijks doen en denken en voor wie het nog niet wist: een romanticus voelt zich nooit helemaal thuis in het gewone, voorspelbare hier en nu. Telkens weer overkomt hem het verlangen naar ver weg, naar onbekende streken, naar onbewoonde eilanden, naar lang vervlogen tijden toen het leven nog vanzelfsprekend was en in harmonie met de natuur. Eeuwen van beschaving hebben dit beeld grondig verstoord en van zijn zuiverheid ontdaan. Er zijn op aarde nog nauwelijks plaatsen te vinden waar de natuur zijn oorspronkelijke ongereptheid heeft behouden, waar de mens niet heeft ingegrepen, en het zijn juist die plaatsen waarnaar Mattie Schilders op zoek is zoals ook blijkt uit de titels die hij zijn schilderijen meegeeft: 'Once there was a world', 'Lost Landscape' of 'Dark Eden', verloren paradijzen die hij zo graag zou hervinden. Als je de lijst ziet van de afgelegen oorden die hij de afgelopen decennia heeft bezocht valt het op dat het telkens weer gebieden zijn waar de kans op een ontmoeting met anderen uiterst gering is. Woestijnen in drie werelddelen, bergtoppen en gletsjers, uitgestrekte steppen of uitgedoofde vulkanen, plekken kortom waar de mens eigenlijk niks te zoeken heeft en waar hij zich bij voorkeur verre van houdt.

Wat trekt Mattie Schilders dan zo aan in die onherbergzame streken? Het antwoord geeft hij zelf aan de hand van een reeks kleinere juweeltjes op papier met de titel *In search for the sublime*, niks meer en niks minder. Dan heb je het over een begrip uit de filosofie en meer specifiek een esthetische kwaliteit die verwijst naar het onbevattelijke, naar dat wat groots en misschien ook nog wel meeslepend is. Ten tijde van de romantiek werd het sublieme vooral in verband gezien met de overweldigende natuur die je moest ondergaan, waartegenover slechts nederigheid paste. De nietigheid en de onmacht van de mens tegenover vulkaanuitbarstingen, lawines en overstromingen was dan ook een veel voorkomend onderwerp in de schilderkunst van de achttiende eeuw.

Nu is het sublieme niet zomaar de overtreffende trap van het schone. Het was de Engelse filosoof Edmund Burke die zich nadrukkelijk met dit begrip heeft beziggehouden en die ook duidelijk het schone van het sublieme onderscheidde. Het schone impliceert een harmonie tussen verbeelding en rede waarvan welgeproportioneerde vormen het resultaat zijn. Het sublieme daarentegen verwijst naar disharmonische, onregelmatige, niet te bevatten en daarmee vaak ook angstwekkende vormen. 'Alle dingen die, op welke manier dan ook angstaanjagend zijn of verband houden met iets verschrikkelijks, of een vergelijkbare uitwerking hebben als angst en afschuw, zijn een bron van het sublieme', schreef Burke over dat laatste: 'Ze zijn in staat de sterkste emotie op te wekken die de geest kan ondergaan'. Het kan mede verklaren waarom de mens vaak gefascineerd wordt door dingen die hij eigenlijk verafschuwt of toch wil kijken naar dingen die hij eigenlijk niet wil zien, zoals rampen.

and correct proportions, matters which had played such an important role in Classicism, are roughly cast aside by the sublime, which is particularly erratic. For those who want to know the truth, was the thinking in the Romantic period, it is better to be guided by their feelings than by reason. As a born painter, Mattie is therefore constantly looking for the truth, because 'that which is true' is also beautiful and good. The link between truth and beauty is already used by medieval scholars. They speak of '*verum, pulchrum, bonum est unum*'. The truth is beautiful and beauty is good and together they are one, but you can also use these terms in any other following order.

Experiencing all this grandeur is one thing, but how do you transfer these emotions with paint onto a canvas and in such a way that it results in a new, poetic truth? William Wordsworth once had the answer: "Poetry is the spontaneous overflow of powerful feelings: it takes its origin from emotions recollected in tranquillity". When a painter throws paint on a canvas in a state of anger, it does not mean that the result automatically matches the emotion. You may be overflowing with feelings of beauty, of astonishment, joy, fear or loneliness, but you should first calmly recollect these feelings - in the words of Wordsworth - before you start to write or take up a brush, because that what applies to poetry also applies to the art of painting. '*Ut pictura poesis*' says Horace in his 'Ars Poetica': painting and poetry are the same. Together they are the Sister Arts: Painting is silent poetry, poetry is painting that speaks.

Mattie Schilders is not rash in his actions; painting requires a constant concentration in order to know where the brush will lead him. Each addition to what is already on the canvas in shapes and colours is assessed, again and again. Often more time is spent looking at the work in progress than actually painting. The emotions must be left to settle to become mature. Only then can it be expressed by a colour, a brushstroke, a stain or a scratch. All ultimately intended to create the ideal landscape that only exists in the imagination, with names like Elysée, Eden, Paradise or Arcadia. When strolling along the latest paintings of Mattie you imagine yourself in a clammy tropical rain forest, on a freezing cold plain in Northern Europe or on the banks of a lake bathing in moonlight. It is not as literal as that, but you can see it when you give your imagination a chance. The viewer is invited to dream along with the painter in his longing for the security he had to without from a young age. Sometimes it seems that this is the force with which he goes through time.

In the work presented here we can also, for the first time, see a sense of time. For example in the classical subject the 'Seasons'. Mattie Schilders has also given shape to the time of day in his own special way in the painting titled 'Evening, Morning'. Morning mood and Nocturne were extremely favourite themes for romantic composers and these atmospheric images have lost none of their value.

Toen Mattie Schilders recentelijk terugkeerde van een reis door de woestijnen in het Westen van de Verenigde Staten sprak hij over een 'huiveringwekkende ervaring', maar ook dat de jonge geologie die hij er aantrof hem had 'verbaasd, verrast, verbijsterd en af en toe (had) beangstigd'. Het zijn precies die woorden die ook in het discours over het sublieme worden gehanteerd. Orde, regelmaat en juiste proporties, zaken die in het classicisme zo'n gewichtige rol hadden gespeeld, worden ruw opzij gestoten door het sublieme dat bij uitstek grillig is. Wie de waarheid wil kennen, zo was de gedachte tijdens de Romantiek, kan zich beter door zijn gevoel laten leiden dan door de rede. Als geboren schilder is Mattie dan ook voortdurend op zoek naar het ware, omdat hetgeen 'wat waar is' immers ook mooi en goed is. De samenhang tussen het ware en het schone duikt al op bij de middeleeuwse scholastici die spreken van *verum, pulchrum, bonum est unum*. Het ware is schoon en het schone is goed en ze zijn samen één, maar je kunt de termen ook in om het even welke andere volgorde zetten.

Nu is het ondergaan van al die overweldigende ervaring één ding, maar hoe breng je die emoties over met verf op doek en dat op zodanige wijze dat er een nieuwe, poëtische waarheid opdoemt? William Wordsworth gaf ooit het antwoord al: 'Poetry is the spontaneous overflow of powerful feelings: it takes its origin from emotions recollected in tranquility.' Wanneer door een schilder in een staat van woede met verf wordt gesmeten op het doek betekent dat nog niet dat het resultaat automatisch overeenstemt met de emotie. Je mag dan overstromen van gevoelens van schoonheid, van verwondering, van blijdschap, angst of eenzaamheid, toch dien je die gevoelens eerst – met de woorden van Wordsworth – rustig te overdenken voor je je aan het schrijven zet of het penseel ter hand neemt want wat voor poëzie geldt is ook van toepassing op de schilderkunst: *Ut pictora poesis*, laat Horatius ons weten in zijn 'Ars Poetica': schilderkunst en dichtkunst zijn aan elkaar gelijk. Ze vormen samen de zusterkunsten: Schilderkunst is stomme poëzie, poëzie is spekende schilderkunst.

Mattie Schilders doet geen ondoordachte dingen; het schilderproces vereist een voortdurende concentratie ten einde te weten waarheen het penseel hem zal leiden. Iedere toevoeging aan wat er al op het doek staat aan vorm en kleur wordt telkens opnieuw beoordeeld. Er gaat vaak meer tijd zitten in het kijken naar het werk dat onderhanden is dan in het daadwerkelijke schilderen. De emoties moeten bezinken om tot rijpheid te komen. Pas dan kan er een kleur voor worden gevonden, een penseelstreek, een vlek of kras. Uiteindelijk allemaal bedoeld om te geraken tot het ideale landschap dat uitsluitend in de verbeelding bestaat met namen als Elysee, Eden, Paradijs of Arcadië. Wie langs de nieuwste schilderijen van Mattie dwaalt waant zich in een klam tropisch regenwoud, op een ijskoude steppe in Noord Europa of aan de oever van een meer bij maanlicht. Het staat er niet zo letterlijk, maar je ziet het wel wanneer je de verbeelding een kans geeft. De kijker wordt uitgenodigd mee te dromen met de schilder die verlangt naar de geborgenheid die hij in zijn jeugd al vroeg moest missen. Het lijkt er soms wel op dat dit de motor is waarop hij zich voortbegeeft door de tijd.

In a television program years ago, the Nigerian writer Ben Okri went in search of Arcadia, an existing region in Greece. After a long train journey from London across Europe he had almost reached his goal, but at the last station before Arcadia, he decided to return to the UK! After all, reality could be very disappointing and he preferred to hold on to his fantasy.

Mattie Schilders also writes about the fantasies he encounters during his travels, as though he can hardly believe reality. He is able to create something very special with that experience, in particular in his recent work where he not only uses his familiar technique of painting but now also photography. It has to be said that he is a gifted photographer with a pronounced painter's view of the landscape to then capture it in beautiful images, which are also technically perfect. But that's not all. Using the computer he manipulates the landscape, something that, until now, he has only done in drawings and paintings. Photographs of practically alien worlds are 'folded over' as in a Rorschach Inkblot test, in which ink stains are used to project human interpretations and feelings. This process makes for strictly symmetrical images which are very expressive and may, indeed, be interpreted as something more than is actually visible. These photographic images seem to be commented on by narrow strips of drawings and paintings, which work almost as a kind of caption. Photograph, drawing and painting are in this way starting a dialogue with each other and those in the know probably also hear what they are saying.

In addition to his search for the sublime there is another aspect that plays a role in the work of Mattie Schilders, which is also such a romantic concept: the *genius loci*. It is actually an 'invention' of the Romans but it becomes very topical in the course of the eighteenth century. They used the term *genius loci*, the spirit of the place, to indicate that each place has something specific, its own character, a complex set of non-verbal signals, smells, sounds and aspects, which set in motion a series of associations deep inside us, to a level on which words are inadequate. This is precisely at which point the art of painting comes in: what cannot be said can be portrayed, whether or not as abstract images that are trying to correspond to what the painter is experiencing deep inside. Maybe we should call that passion and if this is true then you can safely say that Mattie Schilders is a passionate painter.

Het idee van tijd is ook voor het eerst zichtbaar in het hier gepresenteerde werk zoals in het klassieke onderwerp van de Jaargetijden. Ook de tijden van de dag krijgen bij Mattie Schilders op een bijzondere wijze gestalte in 'Evening, Morning'. Ochtendstemming en Nocturne waren bij uitstek geliefde thema's voor de romantische componisten en die stemmingsbeelden hebben nog niets aan actualiteitswaarde ingeboet.
In een televisieprogramma van jaren geleden ging de Nigeriaanse schrijver Ben Okri op zoek naar Arcadië, een nog altijd bestaande landstreek in Griekenland. Na een lange treinreis vanuit Londen dwars door Europa had hij bijna zijn doel bereikt, maar op het laatste station vóór Arcadië keerde hij terug naar Engeland! De werkelijkheid kon immers wel eens zwaar teleurstellen en hij behield liever zijn droombeeld.

Mattie Schilders schrijft ook over de droombeelden die tijdens zijn reizen aan hem voorbij trekken, alsof hij de werkelijkheid nauwelijks kan geloven en met die ervaring doet hij heel bijzondere dingen, met name in zijn recente werk waar niet alleen sprake is van de vertrouwde schilderkunst maar nu ook van fotografie. Het moet gezegd worden: hij is een begenadigd fotograaf die met een uitgesproken schildersoog naar het landschap kijkt om het vervolgens vast te leggen in schitterende beelden die ook technisch perfect zijn. Maar daar blijft het niet bij. Met behulp van de computer gaat hij het landschap manipuleren, iets dat hij tot nu toe alleen in tekeningen en schilderijen had gedaan. Foto's van haast buitenaardse werelden 'klapt hij om' zoals in een Rorschachtest, alleen gaat het daarbij om inktvlekken bedoeld om de menselijke neiging interpretaties en gevoelens op te projecteren. Door dit procedé ontstaan streng symmetrische beelden met een grote zeggingskracht en inderdaad, wie dat mocht willen, kan er wellicht meer in zien dan dat er staat. Deze fotografische beelden lijken dan weer te worden becommentarieerd door smalle stroken tekeningen en schilderingen die haast als een soort onderschrift gaan werken. Foto, tekening en schildering gaan zo een dialoog aan met elkaar en een goede verstaander hoort vast ook wat ze zeggen.

Behalve de zoektocht naar het sublieme is er nog een aspect dat meespeelt in het werk van Mattie Schilders en dat is ook al zo'n romantisch begrip: de *genius loci*. Eigenlijk is het een 'uitvinding' van de Romeinen maar die wordt weer heel actueel in de loop van de achttiende eeuw. Met de *genius loci*, de geest van de plaats, bedoelden zij dat iedere plaats iets specifieks heeft, een eigen karakter, een complex geheel van non-verbale signalen, geuren, geluiden en aanblikken die een reeks van associaties diep binnen in ons in gang zet tot op een niveau waar de taal tekortschiet. Precies daar snelt de schilderkunst te hulp: wat niet gezegd kan worden, kan wel worden verbeeld, in al dan niet abstracte beelden die trachten overeen te stemmen met hetgeen de schilder diep van binnen ervaart. Misschien moet je dat hartstocht noemen en mocht dat zo zijn dan kun je van Mattie Schilders gerust zeggen dat hij een hartstochtelijk schilder is.

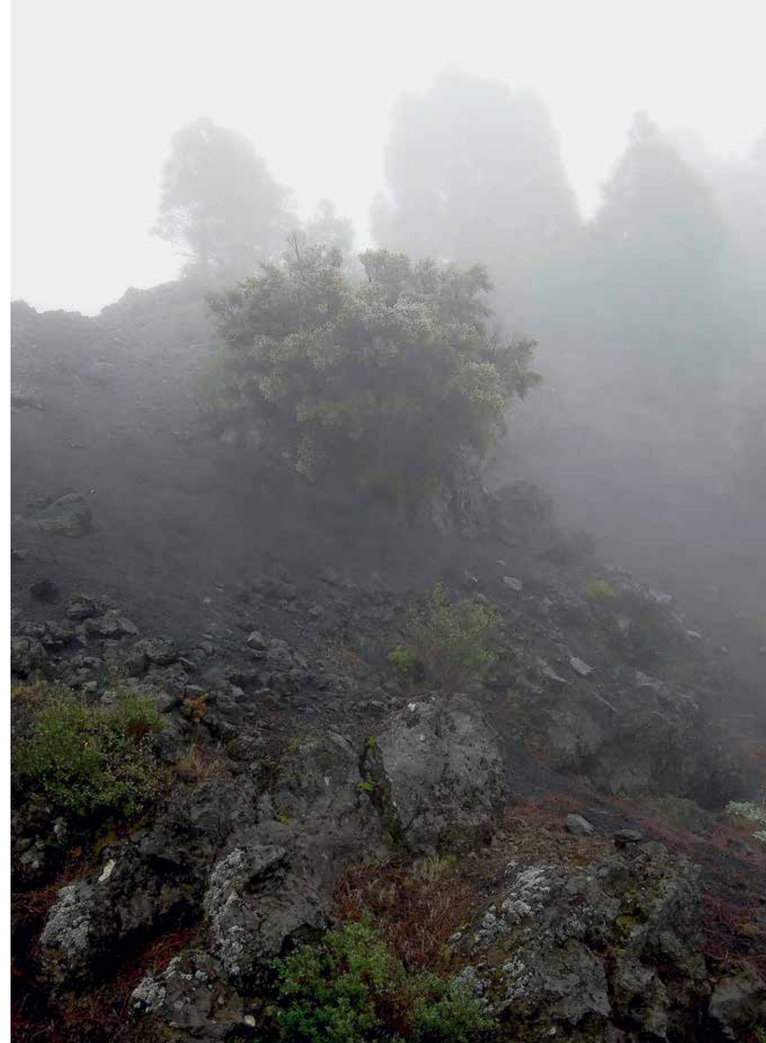

Passage

Coming home from the bleak streets
of November, homesick for a place
where I've never been, mountain

looming from ground fog, surface
translating its depth in a shimmering
that reveals nothing, greenish light

between decaying wood. Delusions
on linen, canvas, cardboard. Making way
for a path, like Jesus walked on water,

confidence making weightless,
taking you along without possessions and fear,
passage through the Red Sea.

Herman Coenen

Doortocht

Thuisgekomen uit de kille straten
van november. Bevangen door heimwee
naar een plaats waar ik nooit ben geweest,

uit lage aardmist opdoemende bergtop,
watervlak dat zijn diepte vertaalt in niets
prijsgevend geschitter, groenig licht

tussen verrottend hout. Zinsbegoocheling
op linnen, canvas, karton. Waardoorheen
een weg leidt, zoals Jezus over het water,

vertrouwen dat gewichtloos maakt,
zonder angst, zonder bezit je meeneemt,
doortocht door de Rode Zee.

Herman Coenen

New silence | drawing | 2012 | 16 x30 cm

New silence 1, 2, 3 | drawing | 2012 | 28 x20 cm

Secret Waters | drawing | 2013 | 11 x 22 cm

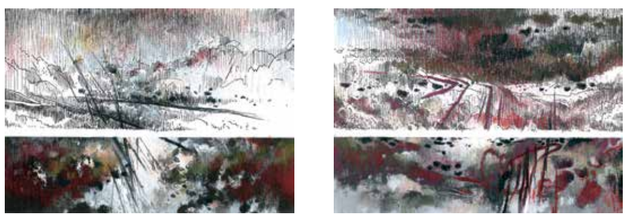

In search of the sublime 1, 2, 3 | drawing | 2014 | 14,5 x 20,5 cm

Furtile soil 1, 2, 3 | drawing | 2014 | 12 x 24 cm

High time | drawing | 2014 | 12 x 24 cm

Homeland, Haertland 3, 4 | drawing | 2014 | 67 x 44 cm

Eden's court 1, 5, 6, 2, 8, 3, 10, 4, 12 | drawing | 2014 | 11 x 26 cm

Eden's court 13, 16, 19, 14, 17, 20, 15, 18, 21 | drawing | 2014 | 11 x 26 cm

Eden's court 22, 25, 28, 23, 29, 26, 30, 24, 27 | drawing | 2014 | 11 x 26 cm

Before Sunrise 1, 2, 4 | gouache | 2014 | 29 x 58 cm

Worlds away 1, 2 | gouache | 2014 | 70 x 100 cm

Emotional landscape 1, 2, 3, 4, 5, 6 | acrylic on canvas | 2013 | 80 x 80 cm

Sunrise Stormclouds 2, 3 | acrylic on canvas | 2014 | 80 x 100 cm

High Time 1, 2 | acrylic on canvas | 2014 | 70 x 70 cm

Closer to the Edge 1, 2 | acrylic on canvas | 2014 | 70 x 70 cm

Up in the Air 1, 2 | acrylic on canvas | 2014 | 70 x 70 cm

Fertile Soil 3, 1, 4 | acrylic on canvas | 2014 | 70 x 140 cm

Evening, Morning 1 | acrylic on canvas | 2015 | 90 x 140 cm

Evening, Morning 3 | acrylic on canvas | 2015 | 90 x 140 cm

Mountain Gloom 1, 2, 3 | acrylic on canvas | 2015 | 150 x 150 cm

MATTTE

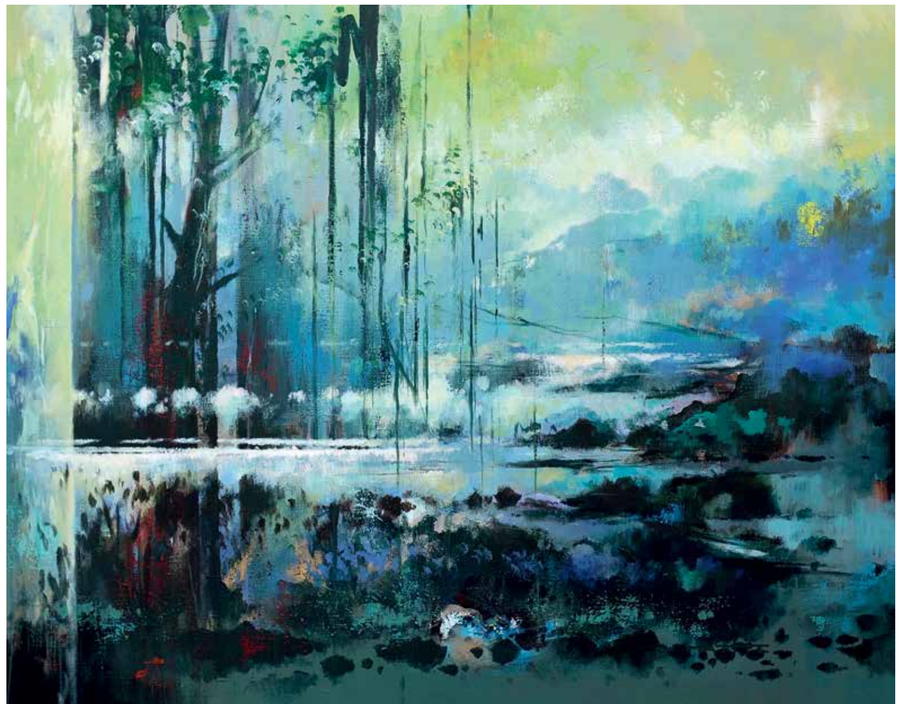

Into the unknown | acrylic on canvas | 2015 | 120 x 150 cm

Swamp 2 | acrylic on canvas | 2015 | 130 x 170 cm

Morning 1, 2 | acrylic on canvas | 2015 | 100 x 100 cm

Morning 3 | acrylic on canvas | 2015 | 100 x 110 cm

At the Dawn of Time 1, 2 | acrylic on canvas | 2016 | 90 x 120 cm

Close to Nature 1 | acrylic on canvas | 2016 | 90 x 90 cm

Close to Nature 4 | acrylic on canvas | 2016 | 90 x 120 cm

Close to Nature 3 | acrylic on canvas | 2016 | 90 x 120 cm

Close to Nature 2 | acrylic on canvas | 2016 | 90 x 90 cm

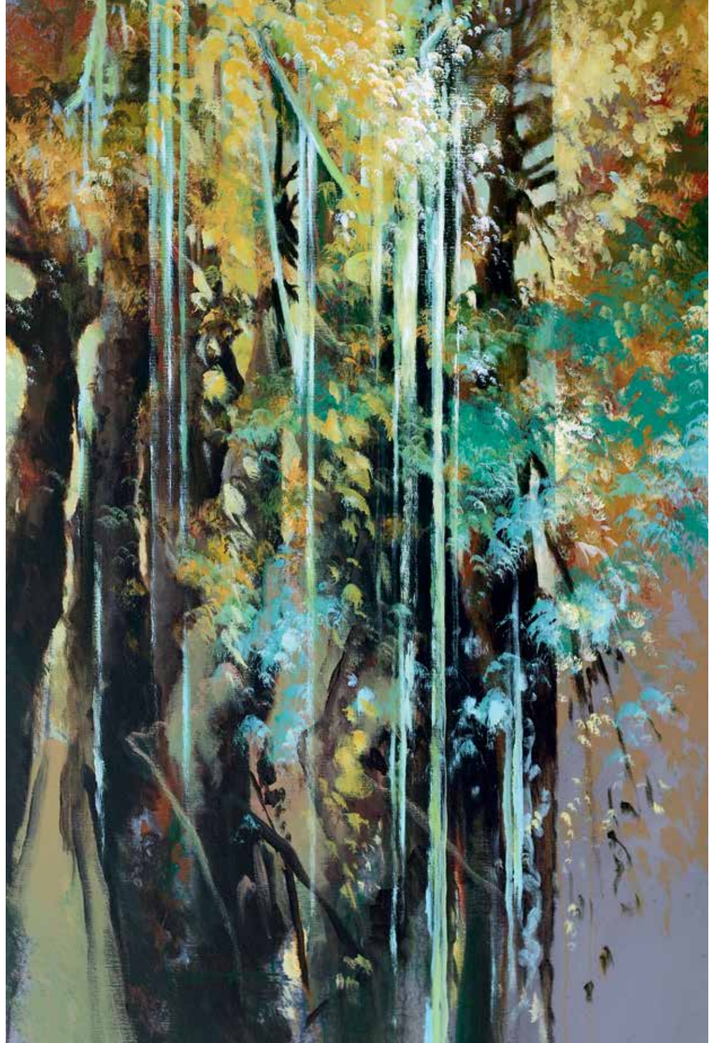

Birth | acrylic on canvas | 2016 | 150 x 100 cm

Private Paradise' 1, 2 | acrylic on canvas | 2016 | 120 x 240 cm

Once a World 1, 2 | acrylic on canvas | 2016 | 120 x 160 cm

On the Edge of the Forest 1, 2 | acrylic on canvas | 2016 | 100 x 300 cm

Lost Landscape 1 | acrylic on canvas | 2016 | 110 x 180 cm

Lost Landscape 2 | acrylic on canvas | 2016 | 110 x 180 cm

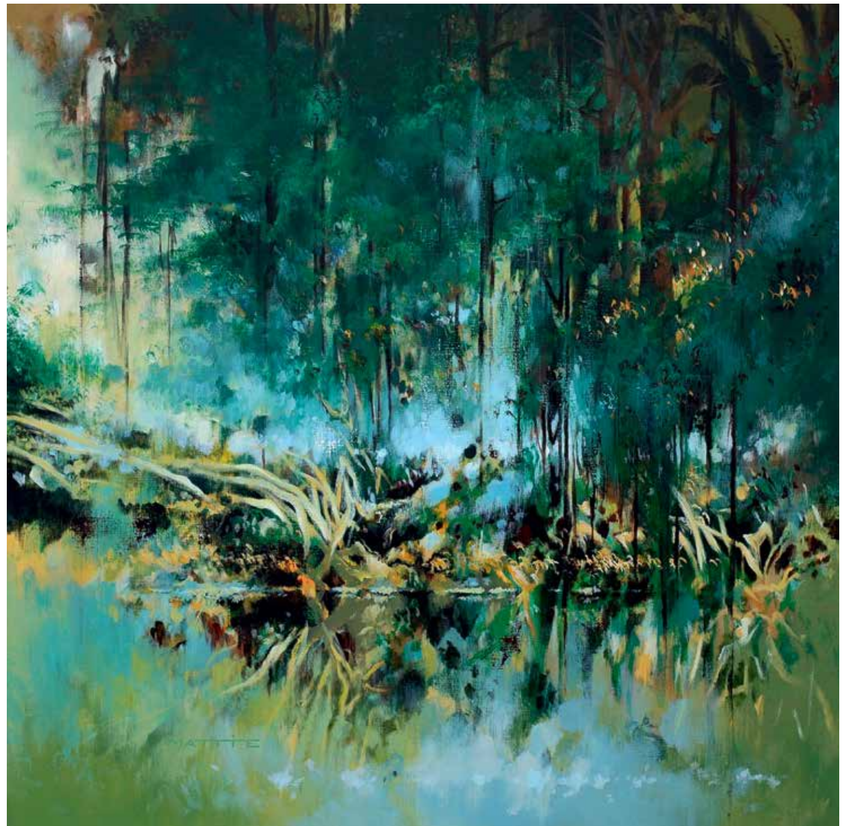

Dark Eden 1 | acrylic on canvas | 2016 | 180 x 180 cm

Dark Eden 2 | acrylic on canvas | 2016 | 180 x 180 cm

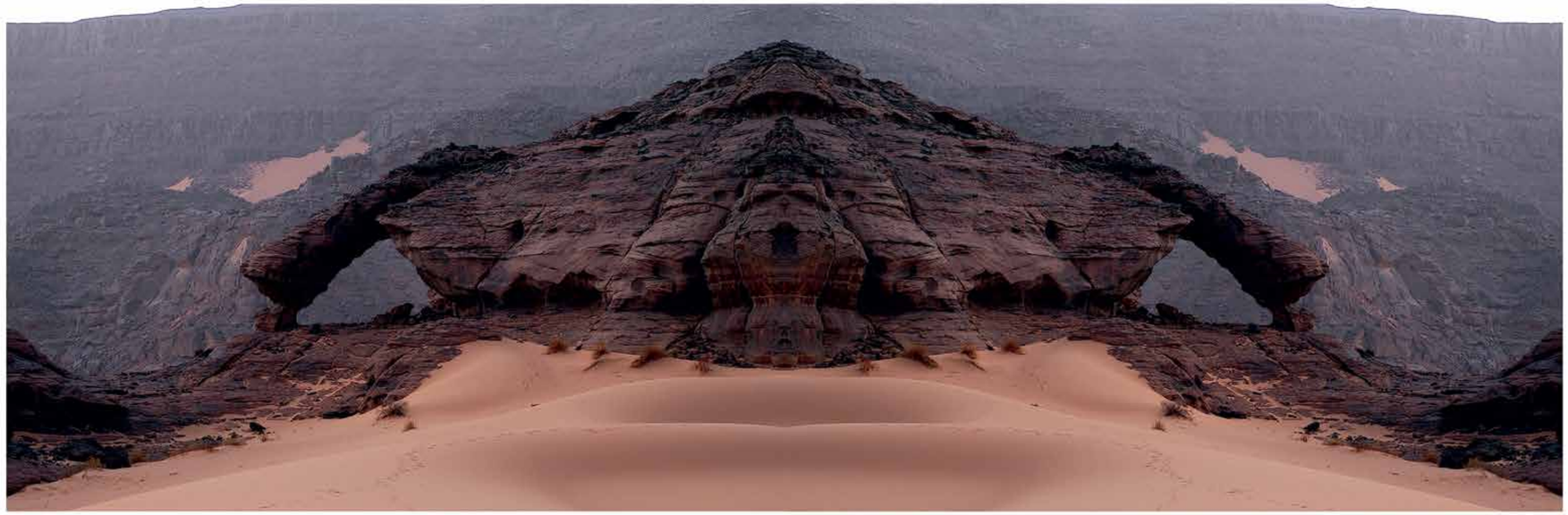

Throne | photography | 2016 | 56 x 156 cm

Desert Silence | photography | 2016 | 120 x 100 cm

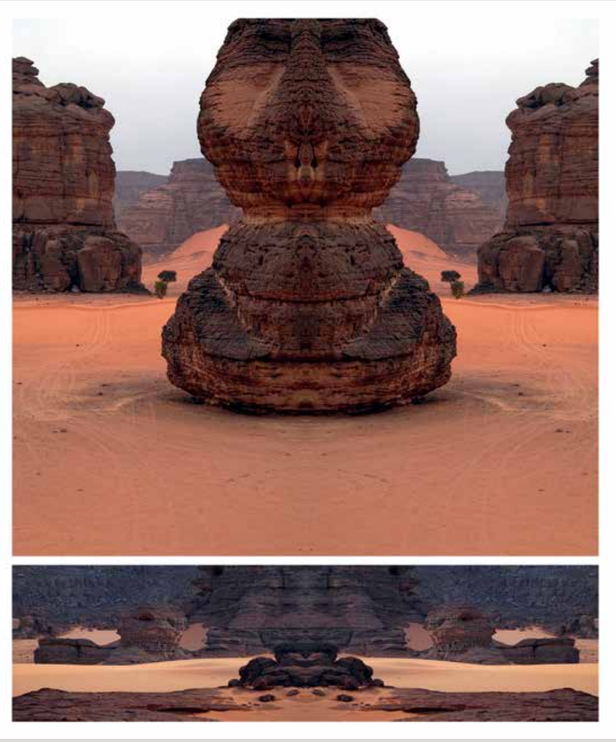

Desert Spirits | photography | 2016 | 120 x 100 cm

Elegance of a living Planet | photography | 2016 | 90 x 90 cm

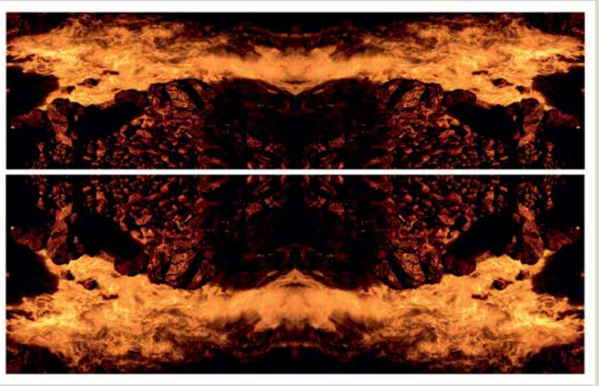

As the Drop hollows the Stone 1, 2 | photography | 2016 | 80 x 140 cm / 100 x 140 cm

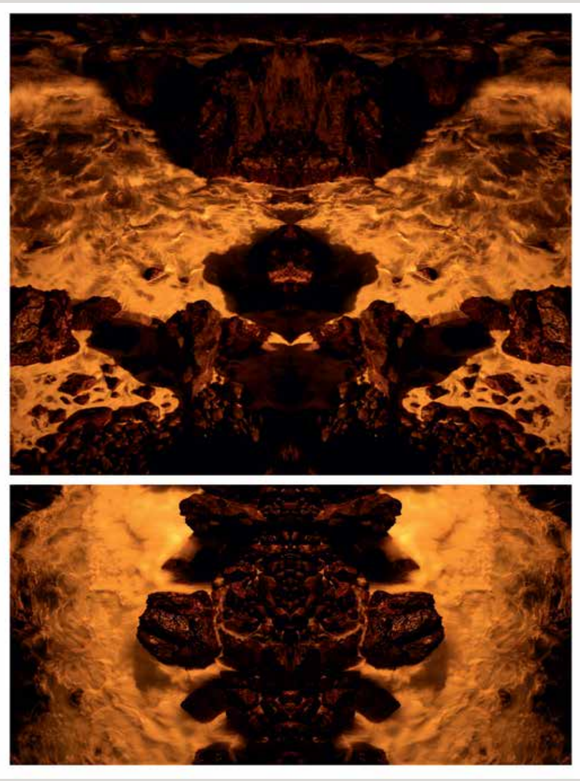

As the Drop hollows the Stone 3 | photography | 2016 | 160 x 120 cm

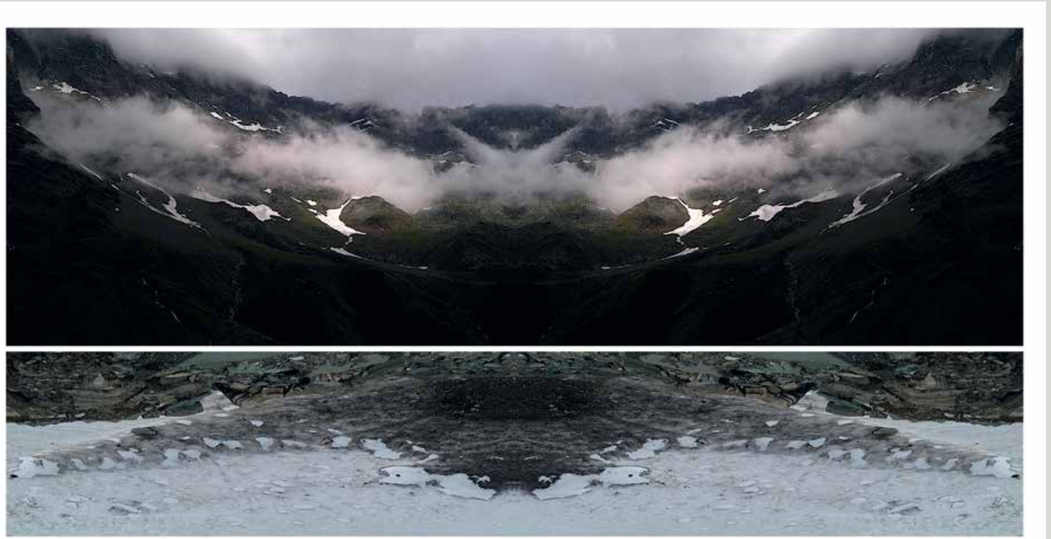

Mountain of Spirits | photography | 2016 | 40 x 80 cm

Golden Creek | photography | 2016 | 100 x 120 cm

Ever changing windblown Desert | photography | 2016 | 100 x 120 cm

All along the Edge | photography | 2016 | 100 x 120 cm

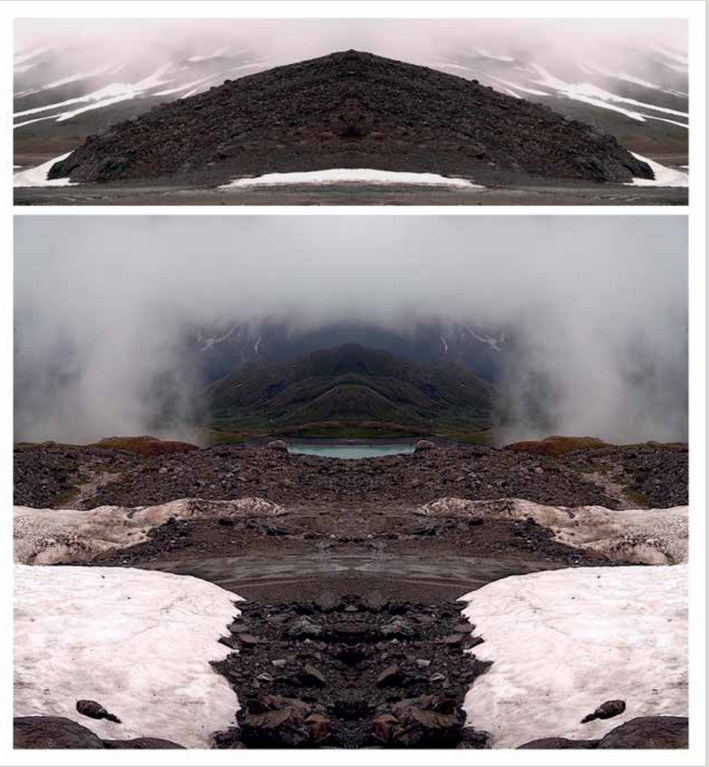

Landscape of many Dreams | photography | 2016 | 130 x 120 cm

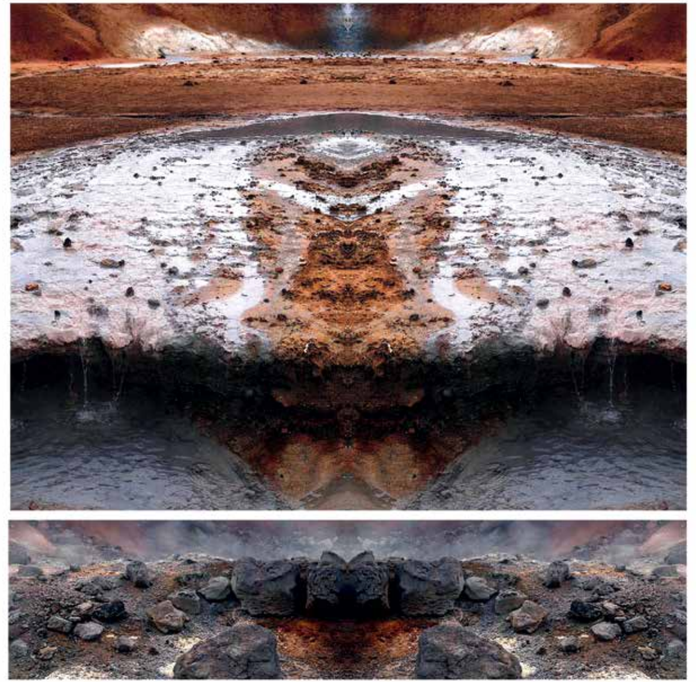

Lapping Waters | photography | 2017 | 90 x 90 cm

Silent World | photography | 2016 | 54 x 144 cm

Thin Cover of Mist | photography | 2016 | 54 x 144 cm

Continual Movement | photography | 2016 | 54 x 144 cm

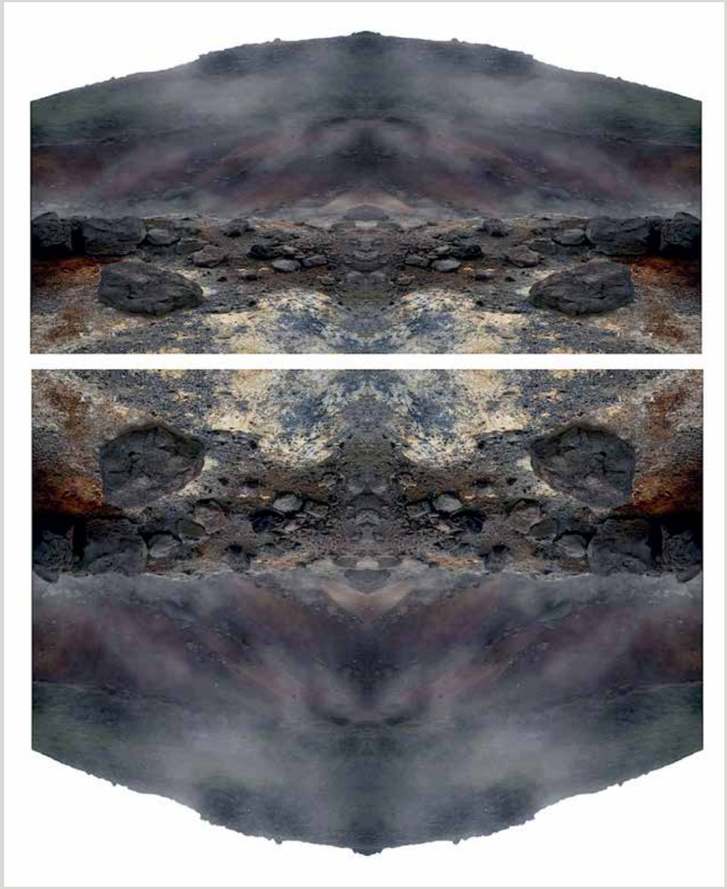

As, if in Days of Creation | photography | 2016 | 128 x 100 cm

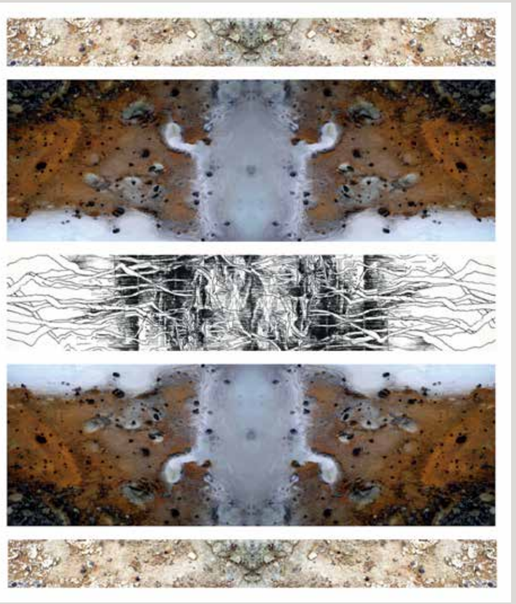

Organic Structures 2, 1 | photography | 2016 | 100 x 80 cm / 66 x 94 cm

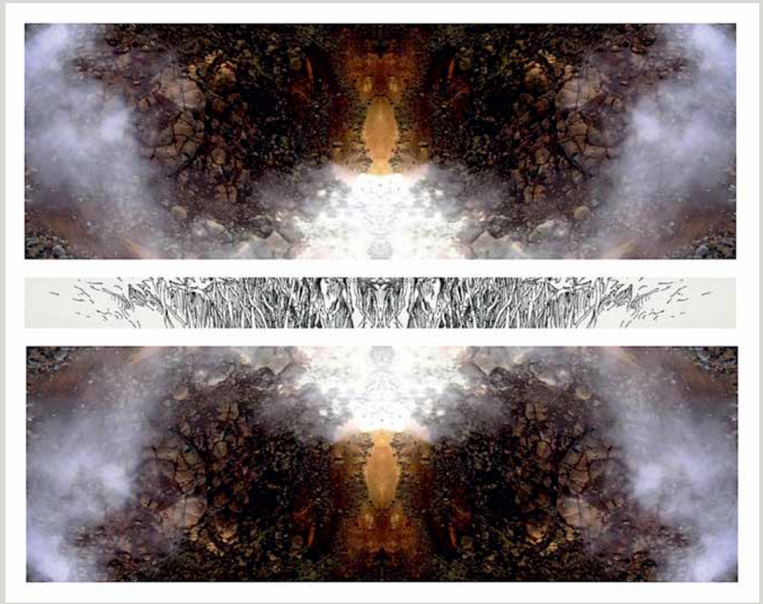

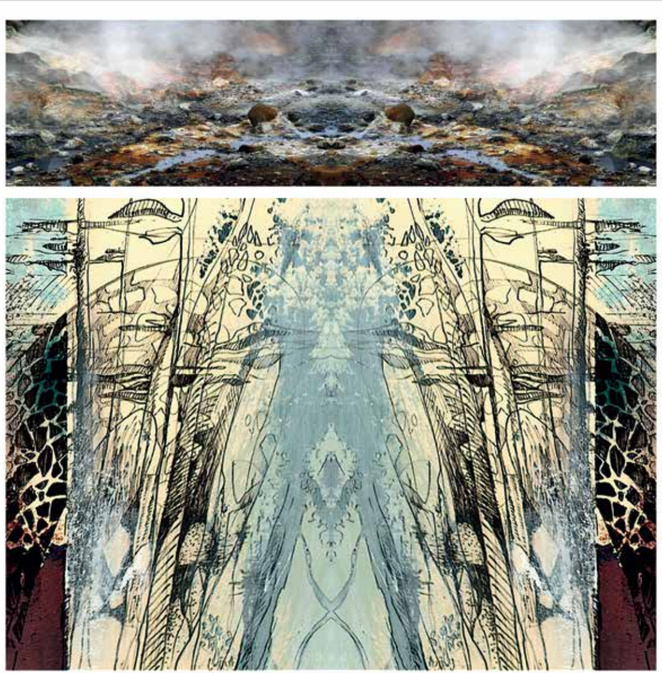

Organic Structures 3 | photography | 2016 | 80 x 80 cm

Organic Structures 4 | photography | 2016 | 60 x 160 cm

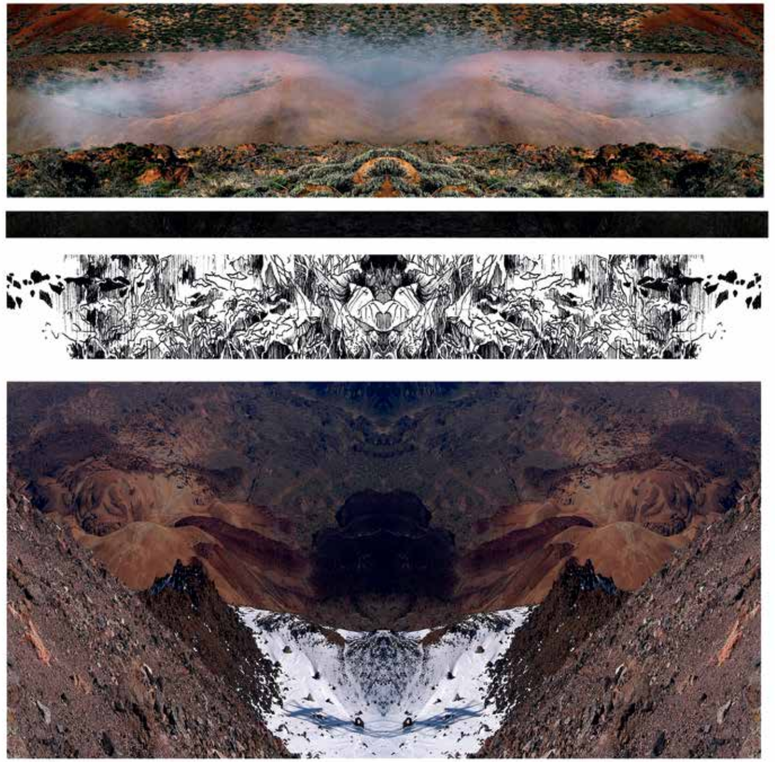

About shaping sands, rocks and clouds 1 | photography | 2016 | 90 x 90 cm

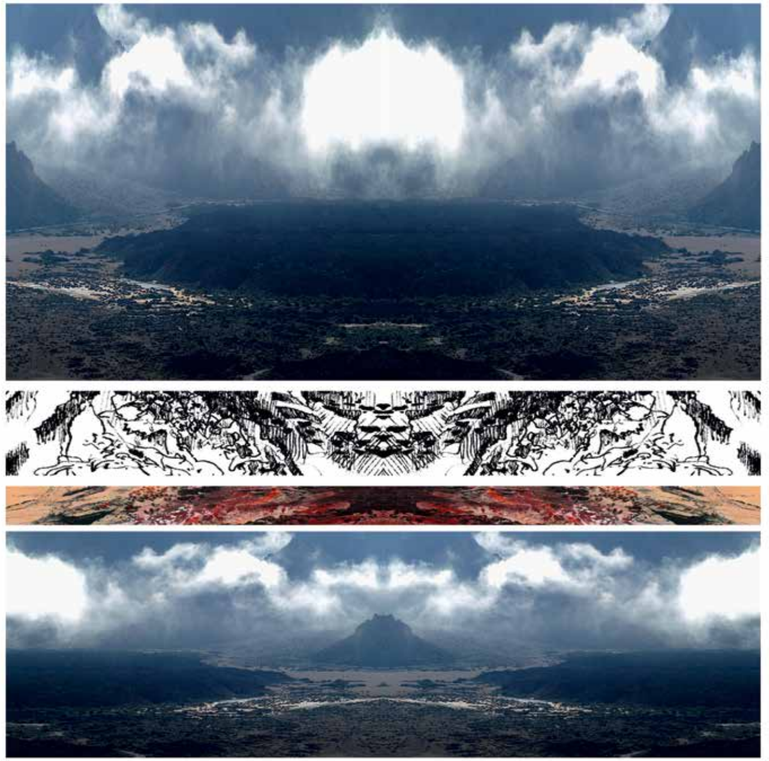

About shaping sands, rocks and clouds 2 | photography | 2016 | 90 x 90 cm

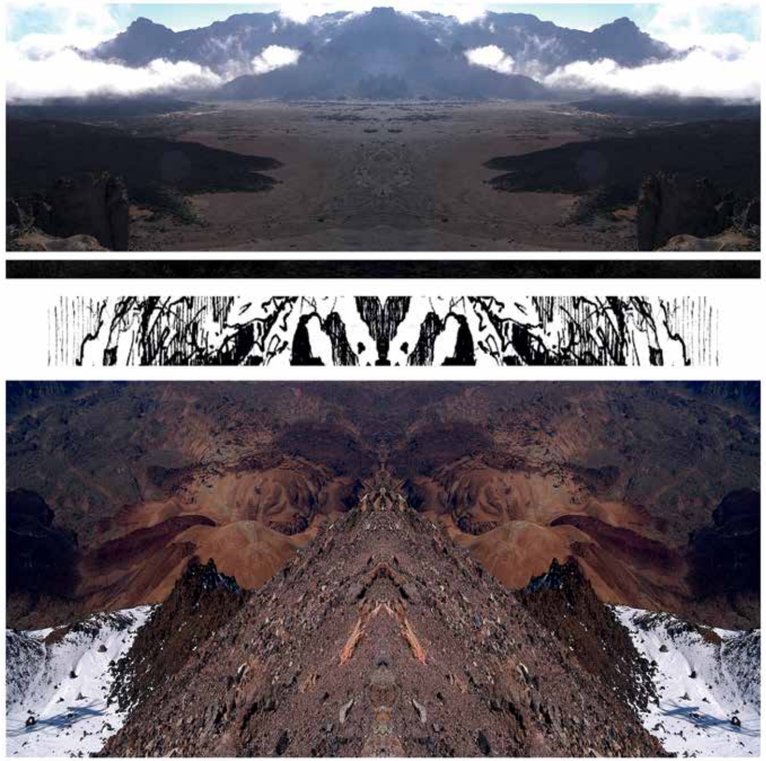

About shaping sands, rocks and clouds 3 | photography | 2016 | 90 x 90 cm

Before sunrise | photography | 2017 | 47 x 86 cm

Half a World away 1 | photography | 2017 | 47 x 70 cm

Half a World away 2 | photography | 2017 | 47 x 70 cm

Waterfront 3 | photography | 2017 | 47 x 86 cm

Waterfront 4 | photography | 2017 | 47 x 86 cm

Waterfront 5 | photography | 2017 | 47 x 86 cm

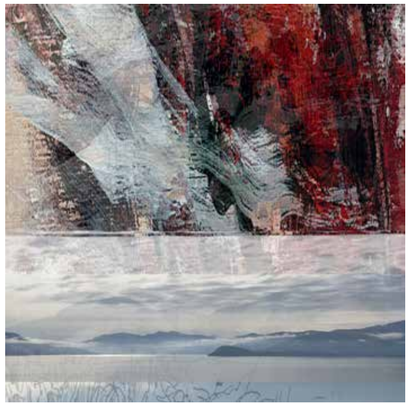

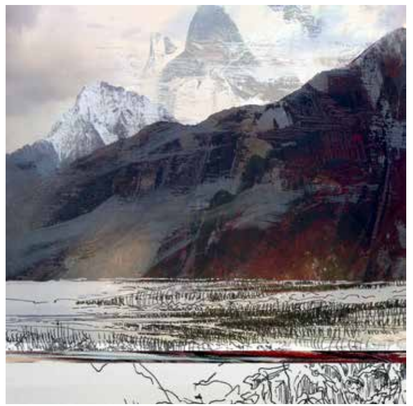

Earth Song 1, 3, 4, 5 | photography | 2017 | 30 x 30 cm

Growth 1, 2 | photography | 2017 | 24,2 x 29,6 cm

Windows in time 1, 2 | photography | 2017 | 24,2 x 29,6 cm

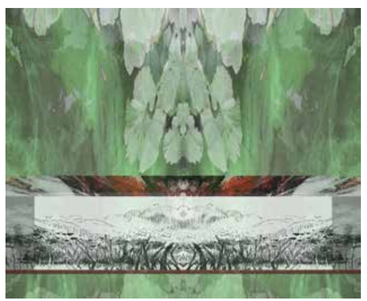

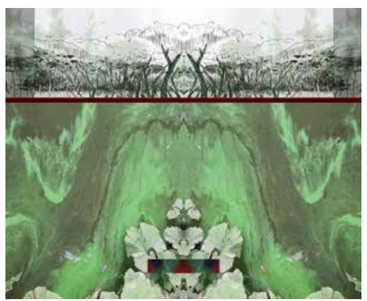

The light of spring 1, 2 | photography | 2017 | 24,2 x 29,6 cm

MATTIE SCHILDERS

Geertruidenberg 1951

www.mattieschilders.nl
mattie.schilders@planet.nl
mattie.schilders@gmail.com

Education

Academy for Industrial Design, Eindhoven (NL)
Academy for Modern Art, Tilburg (NL)

Paintings

The works of Mattie Schilders are owned by private, national and international institutions.
His works are also included in diverse collections of numerous companies.
Many pieces have been commissioned, both in the artist's home country and abroad.

Film

With the project 'Once a world', also a documentary film has seen the light.
Maker of this film was Bram Ruiter. He was involved in all filming, directing and editing.
This documentary film is all about the conversation between, what we see as our reality and actualitiy in our surrounding world, in the other way how an artist like Mattie Schilders sees, feels and recognize this world. We look upon the contemplation and analysis of the form of what we see, this as landscaping lies here in the middle.
In several interviews in a row, the artist speaks about the particular way he sees the outdoorworld and also in the way he tries to translate it all into his own pieces of art.
That might give us the pleasure, just in a glimpse, to have more rich thoughts about his lifelong way of seeing things differently. All for the sake of the particular and outstanding beauty of nature. It is not only about looking in general, but more about that feeling of seeing more, much more. The exceptional music in this film, comes from the piano-player and composer Jeroen van Vliet.

Publications

Vuur van Verrukking	Monograph	1991	Hennie van de Louw
Bevriend vuur	Catalogue	1992	Hennie van de Louw
From the underworld	Monograph	1994	Annelette Hamming
Silent wonders	Catalogue	1995	Mark Slegers
Synergie	Catalogue	1995	Hans Roosenboom
Een nieuwe stilte	Catalogue	1997	Annelette Hamming
Een nieuwe stilte	Monograph	1997	Annelette Hamming
Een nieuwe stilte	Monograph	1998	Annelette Hamming
Ongekend land	Monograph	2001	Ruud Ringers
Ongekend land - De ontdekking van de aarde	Monograph	2004	Annelette Hamming
Ongekend land	Jubilee-box	2002	Annelette Hamming
Land, Lucht, Water en Vuur	Catalogue	2005	Wim van der Beek
Holandia	Catalogue	2006	Waclaw Kuczma
Over hemel en aarde	Monograph	2007	Erna Charbon
Sluimerend licht	Monograph	2010	Wim van der Beek
Slumbering light	Monograph	2012	Ruud Ringers
Once a world	Monograph	2016	Wim van der Beek, Ruud Ringers

Study - travels

United States of America	1978, 1981, 1988, 2011, 2016
Italy	1982 - 2016
Egypt	1983, 2003
Wales	1985
East-Turkey (Armenia, Kurdistan)	1986
Russia	1990
Iceland	1992, 1995, 1998, 2000, 2001, 2004, 2005
Libya, Algeria, Niger	2003
Libya	2004
Spain	2003, 2004, 2006, 2010, 2014
Poland	2006
Denmark	2008, 2013, 2014
Morocco	2008
Germany	1996 - 2016

COLOPHON

Publisher
VanSpijk/Rekafa Publishers bv
P.O. Box 1230, NL-5900 BE Venlo
t. 0031 (0)77 356 03 03
info@vanspijk.com
www.vanspijk.com

Production
Pascal van Spijk and Mattie Schilders

Text
Wim van der Beek, Ruud Ringers

Translation
Sanne Bartho

Photos
Mattie Schilders

Design
Studio Gijs Dragt, Zwolle

Quantity
1.200 pieces

ISBN
978 90 6216 908 5

NUR
640

© Copyright
Mattie Schilders / VanSpijk/Rekafa

No part of this book may be reproduced or utilized in any form or by any means, electronical or mechanical, including photo copying, recording, or by any information storage and retrieval system, without prior written permission from the publisher.

Thanks
I would like to thank all people who were involved in making this project into a succes;
Els Schilders, Marcel Schilders, Eric-Jan Broedelet, Rien Zwitserloot for their everlasting support.
Pascal van Spijk, Gijs Dragt and Bob Billows. Ruud Ringers and Wim van der Beek for their contributions.
'clogsandtulips' Sanne Bartho. Photo Jans, John Hop and Ad Kruize. Fa. Ant. de Jong, Clemens de Jong.
Hans and Jacqueline Persoon, Ferry van der Vliet. Thanks for all good advices from Rob van de Heuvel.
D2p, website from Henri van der Veen. Herman Coenen for his poetry. Jeroen van Vliet for his inspiration in music. Bram Ruiter for his beautiful film.